

ADVIES 2101

Advies op het besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van een vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

Datum: 6 januari 2021

Voorzitter: Ines De Geest (ad interim)

Aanwezigen: Ajar Bentaha, Anita Nyame, Fien Morren, Floren Muys, Franka Foré, Ines De Geest, Jan Langerhaert, Marnik De Bont, Maryline Thiry, Paulien Herck, Priscilla Keuppens, Samuel-Joe Munanga

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 6 januari 2021, onder voorzitterschap van Ines De Geest (ad interim), en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende

1. Zet in op een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp. Doe dat door samenwerkingen en de kracht van beide sectoren te combineren. Maak daar een belangrijke voorwaarde van bij het goedkeuren van projecten 4
2. Sta toe dat er verschillende OverKop-modellen zijn die zijn aangepast aan de noden van de desbetreffende regio en die rekening houden met lokale contexten en jongeren én het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod 4
3. Werk een langetermijnvisie uit voor OverKop 4
4. Zet participatie centraal in de projectoproep, de lokale uitrol én de inrichting van de OverKop-huizen. Betrek de lokale jeugdleden 5
5. Hou zowel bij het design en de criteria van de projectoproep, als bij de lokale uitrol van de OverKop-huizen rekening met de 7 B's van drempelverlagend werken: betaalbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid 5
6. Maak de geleerde lessen van de vijf pioniers kenbaar zodat anderen ervan kunnen leren 7
7. Zorg ervoor dat de evalueer na drie jaar aangepast is aan de manier van werken en eigenheid van de OverKop-huizen. Betrek ook jongeren bij het evaluatieproces 7
8. 100 000 euro per OverKop-huis is een te klein budget. Zorg ervoor dat projecten worden geselecteerd die door hun manier van werken of potentieel toch resultaten kunnen boeken. Moedig lokale besturen aan tot cofinanciering 7
9. Maak de regels rond cofinanciering glashelder zodat daarover geen verwarring kan ontstaan 7

10. Zorg ervoor dat de genoemde partners zoals lokale besturen, jeugdwerk, CAW's, CLB's, 1Gezin1Plan op voorhand en via verschillende wegen op de hoogte zijn van de aankomende projectoproep. Geef indien mogelijk voor 1Gezin1Plan ook een contactpersoon met wie geïnteresseerde indieners contact kunnen opnemen. 8
11. Sta toe dat het eerste projectjaar voor nieuwe OverKop-huizen nog een ontwikkelingsjaar is. Dat jaar is nodig om de dienstverlening op punt te stellen, jongeren en partners te betrekken, cofinanciering te zoeken, een geschikte locatie te vinden. 8
12. Zorg ervoor dat jongeren van meet af aan mee aan tafel zitten. Een eerste stap om dat te verwezenlijken is door lokale jeugdleden en jeugdwerk op de hoogte te stellen van deze projectoproep. 8
13. Ondersteun lokale besturen niet alleen met middelen, maar ook met competenties en visie over de aanpak van problemen als kinderarmoede. Moedig ook gemeentes die hier nog niet ver in staan aan om in te tekenen op de projectoproep. 9
14. Stimuleer de Huizen van het Kind om ook kansengroepen en jonge nieuwkomers actief toe te leiden naar het lokale vrijetijdsaanbod. 9
15. Stimuleer andere beleidsdomeinen om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier ook budgetten voor vrij te maken. 9

Situering

Op 9 december 2020 kreeg de Vlaamse Jeugd Raad een adviesvraag betreffende het besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van een vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning. Het is een subsidiebesluit dat past in de verdere uitbouw van de Huizen van het Kind en de structurele inbedding van OverKop-huizen.

Uit de bisnota aan de Vlaamse Regering

“Dit besluit regelt twee verschillende subsidies

- een subsidie van 50 000 euro per jaar voor een periode van drie jaar aan een selectie van (minstens) twintig Huizen van het Kind,
- een subsidie van 100 000 euro per jaar voor een periode van drie jaar aan zestien OverKop-huizen

In beide gevallen gaat het om een subsidie

- voor vernieuwend aanbod dat op een geïntegreerde wijze de verbinding maakt tussen doelstellingen van het decreet preventieve gezinsondersteuning en doelstellingen vanuit verschillende beleidsdomeinen en/of -velden,
- toegekend aan een basisvoorziening, zijnde een Huis van het Kind of een OverKop-huis, die geïntegreerd samenwerkt met zijn (al dan niet verplichte) partners en met hen een netwerk vormt. Dit netwerk bestaat dus uit het Huis van het Kind of het OverKop-huis, en partners die functioneel relevant zijn en een inbreng doen met oog op het realiseren van de doelstellingen waarvoor een vernieuwend aanbod of een (meer) geïntegreerde dienstverlening wordt georganiseerd. Deze partners kunnen al deel uitmaken van de basisvoorziening, bijvoorbeeld een partner van het Huis van het Kind, maar kunnen zich evengoed situeren buiten de basisvoorziening, bijvoorbeeld een (externe) partner op vlak van opleiding en tewerkstelling

Voor beide subsidies zal worden gewerkt met van een projectoproep. Afhankelijk van de combinatie van doelstellingen waarop wordt ingezet, zullen de bevoegde beleidsdomeinen actief worden betrokken bij de beoordeling.”

De Vlaamse Jeugdraad zet al sinds 2016 actief in op de prioriteit psychisch welzijn. We waren ook betrokken bij de oprichting van de eerste OverKop-huizen. We hebben intussen heel wat ervaring met het thema en schreven eerder al beleidsadvies.¹ Zo vroegen we in een van de adviespunten van het advies ‘Psychisch welzijn’ een gedreven en ambitieus beleidskader rond laagdrempelige hulpverlening. Met meer middelen, ruimte voor experiment en ontwikkeling, en met jongeren aan de tafel.

In ons advies op het ontwerp van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan² schreven we volgend adviespunt: “Investeer in meer ontmoetingsplaatsen voor jongeren met activiteiten die zich op het kruispunt bevinden van jeugdwerk, onderwijs, welzijn, werk & sport. Zorg voor de nodige regelluwt, meer budget en een goede omkadering om structurele en duurzame (lokale) verankering verder te kunnen garanderen.”

Gemiddeld één op de drie jongeren met mentale problemen zet de stap naar hulp. Hulp wordt gezien als iets voor jongeren met ‘serieuze’ problemen, want voor een gewoon ‘dijpe’ is er geen plaats. Een ontmoetingsplaats moet daar een plek voor kunnen zijn. Jongeren weten erg goed wat ze van zulke plekken verwachten: een aangename plaats, vlot bereikbaar en altijd toegankelijk. Een plaats waar alle jongeren welkom zijn. Waar ze hun hoofd kunnen leegmaken zonder verplichtend karakter. Een plaats met lekker eten waar ze samen tafelen in een verbindende sfeer. Er is een professional aanwezig die sterk in zijn/haar schoenen staat, goed kan praten, klaarstaat om te helpen op een manier die voor iedere individuele jongere het beste werkt. Die professional kent het aanbod goed, verwijst gericht door en geeft ook tips over hoe je anderen beter kunt helpen.

Bovendien moet niet alleen de hulpverlening er onderdak vinden, de plekken kunnen ook bijdragen aan zelfontwikkeling, positieve identiteitsontwikkeling, leren samenwerken en samen zijn, elkaars mening leren respecteren, samen regels opstellen, openheid ten opzichte van elkaar en elkaars meningen, informeel leren.

Het concept van de OverKop-huizen sluit daar mooi op aan. We zijn dan ook blij dat de Vlaamse Regering werk wil maken van de structurele verankering ervan.

Met de Huizen van het Kind hebben we minder ervaring, maar we geven hieronder enkele algemenere adviespunten mee die rekening houden met het belang voor kinderen en jongeren.

Naast de eigen ervaringen baseren we ons voor dit advies op een focusgesprek met jeugdwerkorganisaties en een kleine rondvraag bij jongeren in ons netwerk.

Advies

“Ikzelf ben toevallig via via in het OverKop-huis van Tienen terechtgekomen omdat ik dichtbij woon. Ik had al wel wat reclame gezien op tv en had er mensen over horen praten, maar de eerste stap zetten om binnen te gaan vond ik toch wel moeilijk aangezien ik de plek en de mensen niet kende. De eerste keer ging ik met een vriend die er wel vaker komt, dat maakte het voor mij veel gemakkelijker. Ik werd meteen vriendelijk onthaald door enkele begeleiders en jongeren. Er werd niet meteen gesproken over mijn problemen of diagnoses, maar over mijn kwaliteiten en talenten. Het OverKop-huis heeft verschillende ruimtes, zo kwam ik binnen in de bar, waar frisdrank en chips wordt verkocht en allemaal zetels staan waar je heel vrijblijvend kunt gaan zitten voor een gesprek, om een spelletje te spelen. Er is een ruimte met een keuken en er zijn tafels waar ateliers worden georganiseerd. Naarmate ik vaker het OverKop-huis bezocht, werd het steeds meer als een tweede thuis voor mij. Ik leerde nieuwe mensen kennen, maakte zelfs heel wat vrienden, hoef me niet beter voor te doen dan ik me voel, kan altijd terecht voor een vraag of gesprek, doe dingen die ik graag doe zoals muziek maken. OverKop heeft zeker een belangrijke rol gespeeld in mijn weg naar herstel. Ik ben eindelijk meer dan ‘het depressieve meisje dat zo vaak in opname ging en niet meer

¹ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/psychisch-welzijn>

² <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/ontwerp-jeugd-en-kinderrechtenbeleidsplan-2020-2024>

naar school kon' Ik ben Riet, iemand die het af en toe moeilijk heeft, maar eindelijk omringd is door mensen die haar bijstaan en in haar geloven" Getuigenis van Riet, jongere die naar het OverKop-huis in Tienen gaat

In voorliggend advies geven we aanbevelingen over

- hoe een OverKop-huis er idealiter uitziet,
- wat we het best kunnen opnemen in de projectoproep,
- de verdere uitrol van de Huizen van het Kind

1.1 Hoe ziet een OverKop-huis er idealiter uit?

- Zet in op een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp Doe dat door samenwerkingen en de kracht van beide sectoren te combineren Maak daar een belangrijke voorwaarde van bij het goedkeuren van projecten
- Sta toe dat er verschillende OverKop-modellen zijn die zijn aangepast aan de noden van de desbetreffende regio en die rekening houden met lokale contexten en jongeren én het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod
- Werk een langetermijnvisie uit voor OverKop

OverKop moet staan voor een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp Goed jeugdwerk, maar ook goede jeugdhulpverlening is contextafhankelijk Ook voor de OverKop-huizen bestaat er niet iets als *one size fits all* Het is belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de lokale contexten en jongeren én met het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod in de regio Sta toe dat er dus verschillende 'OverKop-modellen' bestaan Dat kan in één context betekenen een fysiek huis, en in een andere, waar er al veel inloophuizen en jeugdwerk aanwezig zijn, bijvoorbeeld een samenwerkingsverband tussen jeugdwerk en ambulante hulp

Een belangrijk aandachtspunt is ervoor zorgen dat er geen concurrentie ontstaat tussen het bestaande jeugdwerk en de inloophuizen enerzijds en tussen de nieuwe OverKop-huizen anderzijds De informele doelen van het OverKop-huis sluiten nauw aan bij wat bepaalde initiatieven van jeugdwerk ook doen 'OverKop' is een nieuw label In wat verschilt het precies van al bestaande initiatieven van jeugdwerk? Is het de aanwezigheid van professionele psychologische bijstand die een OverKop-huis anders maakt dan het reguliere aanbod? Waarom kunnen bestaande jeugdwerkinitiatieven die dezelfde methodieken hanteren (trouwens ook onderhevig aan erkenningsvoorwaarden), zichzelf niet 'OverKop' noemen? Kan het op termijn een label worden voor inloophuizen met aandacht voor mentaal welbevinden? Er is al een heel groot aanbod aan initiatieven die hier lokaal op inspelen Er kunnen slechts 16 OverKop-huizen worden erkend Hoe zal die balans zijn tussen het reeds bestaande aanbod en de OverKop-huizen?

Duidelijkheid scheppen voor de jongere en organisaties moet het doel zijn, niet het krampachtig in stand proberen houden van het merk 'OverKop' OverKop wil toegankelijkheid creëren en een verbinder zijn in een zeer versnipperd jeugdhulplandschap Dan is het belangrijk dat het zelf geen extra categorie wordt Meer duidelijkheid voor initiatieven die willen indienen is nodig Maar er is ook nood aan een langetermijnplan over wat de bedoeling is met de OverKop-huizen Is dit een geheel nieuw aanbod creëren, samenwerking stimuleren tussen reeds bestaande initiatieven, een herkenbaar label voor jongeren in de markt zetten, Hier denken we als Vlaamse Jeugd Raad graag mee over na

Zet participatie centraal in de projectoproep, de lokale uitrol én de inrichting van de OverKop-huizen. Betrek de lokale jeugdraden.

We zijn blij te lezen dat participatie centraal staat. Pas dat zowel toe in de OverKop-huizen zelf, als in de projectoproep en jurering, en de uitrol in samenwerking met de regio's en lokale besturen. Dat kan door bijvoorbeeld de lokale jeugdraad prominent een plek te geven binnen het zorgregio-overleg dat meebeslist over de locatie en de uitwerking van het OverKop-huis. Daarnaast moeten jongeren alle kansen krijgen om bij te dragen aan hun OverKop-huis. Dat kan op heel wat manieren: door te beslissen over het aanbod, de aankleding, de communicatie, maar zelfs het bestuur van hun OverKop-huis. We vinden het ook belangrijk dat OverKop-huizen voldoende de noden van de lokale context in kaart brengen en dus voldoende jongeren bevragen in functie van de omgevingsanalyse.

Hou zowel bij het design en de criteria van de projectoproep, als bij de lokale uitrol van de OverKop-huizen rekening met de 7 B's van drempelverlagend werken: betaalbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid.

Betaalbaarheid

Deelnemen aan de activiteiten van de OverKop-huizen moet gratis zijn. Ook de hulpverlening (bv. psycholoog) die aanwezig is in het OverKop-huis is dat. Psychologische hulpverlening is momenteel veel te duur voor de meerderheid van de jongeren. Bij jongeren die toch naar een psycholoog gaan, zijn het nu meestal de ouders die betalen of is het geregeld met de ziekteverzekering. Maar dat heeft impact op de anonimiteit en zelfredzaamheid van jongeren en zorgt voor extra drempels.

Beschikbaarheid

Alle jongeren moeten een beroep kunnen doen op de diensten van een OverKop-huis. Dat betekent dat de activiteiten vooral moeten plaatsvinden na de schooluren en op andere momenten waarop jongeren beschikbaar zijn. De aanwezige hulpverlening is daar idealiter ook aan afgestemd. Dat betekent geen standaard negen-tot-vijf-dienstverlening, maar openingsuren 's avonds en in het weekend. Indien nodig moeten jongeren meteen terecht kunnen bij een therapeut voor een gesprek. Momenteel zijn er allerhande wachtlijsten voor psychologische hulp voor jongeren. We vragen ons af of jongeren dan niet alsnog van het kastje naar de muur gestuurd zullen worden bij een eventuele verdere doorverwijzing. Dat moeten we absoluut vermijden. Werk dus verder de wachtlijsten voor psychologische hulpverlening weg.

Een extra aandachtspunt is ook dat het niet gemakkelijk is om als jongere toe te treden tot een al bestaande groep, die vaak ook een niche is van de verschillende jongerengroepen aanwezig in die bepaalde regio (bv. studenten, scholieren, kwetsbare jongeren, jongeren met een migratieachtergrond). Er kwamen ons verhalen ter ore van jongeren die zich niet welkom voelden in een OverKop-huis omdat ze er nog niemand kenden. Het vergt extra inspanningen om te allen tijde een open cultuur te blijven behouden met een va-et-vient van nieuwe heel diverse jongeren. Samenwerkingen met verschillend jeugdwerk in de buurt, zodat er geen 'dominante groep' tot stand komt, kan hier een oplossing bieden. Daarnaast moet worden ingezet op een laagdrempelig onthaal.

Bereikbaarheid

De OverKop-huizen moeten voor jongeren herkenbare en bereikbare locaties zijn. Dat wil zeggen veilig en vlot bereikbaar met het openbaar vervoer en zachte mobiliteit als de fiets. Jongeren hebben een duidelijke mening over deze plekken. De locaties moeten voor jongeren aantrekkelijk zijn en eerder aanvoelen als 'jeugdwerk' dan als 'jeugdhulp'. Plekken waar ze zo kunnen binnenlopen, zonder afspraak, kunnen rondhangen en anderen ontmoeten. Maar waar ze ook een goed gesprek kunnen voeren met een hulpverlener als ze daar behoefte aan hebben.

Per zorgregio wordt er voorzien om één OverKop-huis (dat op één of meerdere locaties werkt) op te richten. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er niet mag worden van uitgegaan dat jongeren ver zullen reizen om in een andere stad of gemeente naar een OverKop-huis te gaan. Ook binnen een grootstedelijke context is het niet vanzelfsprekend dat een jongere naar de andere kant van de stad gaat om hulp te zoeken. **Outreaching werken blijft daarom de belangrijkste manier om jongeren te bereiken.** Als Vlaamse Jeugd Raad vinden we dat dan ook een belangrijk criterium voor toekomstige OverKop-huizen. Hoe gaan zij ervoor zorgen dat ze bereikbaar zijn voor jongeren? Via ambulante hulp bij al bestaande jongerenwerkingen? Of een samenwerkingsverband met verschillende jeugdwerkorganisaties in de regio's?

Bekijk goed waar er nog lacunes zijn op het vlak van jeugdwerk of jeugdhulp. In bepaalde regio's kan het dus meer opportuun zijn om het OverKop-huis toe te wijzen aan een landelijker gebied, dan aan de grote stad. Dat vergt wel een andere manier van werken. Niet elke regio heeft letterlijk behoefte aan een inloophuis. Ook andere vormen van *outreaching* van hulp in samenwerking met bestaand of te creëren jeugdwerk moeten mogelijk zijn en in aanmerking komen voor het logo 'OverKop'. Bekijk per regio waar welk 'type huis' mogelijk en nodig is.

Begrijpbaarheid

De beste hulpverlening voor jongeren is hulpverlening die in de mate van het mogelijke aansluit op de taal van de jongere.

We zijn blij te lezen dat aan OverKop ook een luik rond kwaliteitsvolle informatie zal worden gekoppeld. Jongeren kunnen met heel wat vragen naar een OverKop-huis stappen en het is dan ook belangrijk dat ze daar de nodige antwoorden krijgen. Werk daarvoor samen met sterke partners als WAT WAT of Nok Nok om een stevig infoaanbod te voorzien over alle levensdomeinen, en niet alleen over mentale gezondheid.

Bruikbaarheid

De jongere is eigenaar van zijn of haar traject. Dat wil zeggen dat het de jongere zelf is die aangeeft of hij/zij behoefte heeft aan individuele hulpverlening. De begeleiders in het OverKop-huis zijn toegankelijk, kunnen goed gesprekken voeren, en zijn ook vlot in de omgang met jongeren. Daarnaast kennen ze het hulpverleningslandschap en kunnen ze warm doorverwijzen naar specifieke instanties, al dan niet aanwezig in het OverKop-huis zelf. Ze trainen de aanwezige jongeren ook in zelfzorg, weerbaarheid, veerkracht en hoe ze anderen kunnen helpen. Jongeren die naar het OverKop-huis gaan krijgen zo concrete tools mee.

Bekendheid

Jongeren moeten afweten van het bestaan van het OverKop-huis, wat in betrekkelijk grote zorgregio's niet evident is. Communiceer over het aanbod naar jongeren op plekken waar zij nu al zijn. Dit kan offline via scholen, jeugdwerk, Of online via bestaande jongerenkanalen.

Betrouwbaarheid

Jongeren hebben, door bepaalde ervaringen die ze hadden, niet altijd vertrouwen in overheidsinstellingen. Het is dan ook belangrijk om op die relatieopbouw in te zetten. Zo moet er aandacht gaan naar cultuursensitieve zorg. ROJM, verantwoordelijk voor het OverKop-huis in Mechelen, werkt bijvoorbeeld met kwetsbare jongeren met heel diverse achtergronden en geloofsovertuigingen. Bij hun jongeren was er voor OverKop heel wat schroom of drempels voor hen om bij een psycholoog te gaan. Vaak zijn deze wit, vrouwelijk en middenklasse en bestaat daar een kloof in referentiekader. ROJM wil met hun OverKop-huis hulpverleners 'jongerenklaar' maken, maar ook omgekeerd hun jongeren 'hulpverleningsklaar'.

1.2 Aandachtspunten voor de projectoproep 'OverKop-huizen'

- Maak de geleerde lessen van de vijf pioniers kenbaar zodat anderen ervan kunnen leren
- Zorg ervoor dat de evaluevaluatie na drie jaar aangepast is aan de manier van werken en eigenheid van de OverKop-huizen. Betrek ook jongeren bij het evaluatieproces

De huidige OverKop-huizen bestaan nu zo'n drie jaar. We zijn benieuwd naar de eerste evaluatie van deze vijf huizen. Het kan interessant zijn om die evaluatie naar aanleiding van de voorziene projectoproep publiek te maken. Er kan hier ongetwijfeld veel uit worden geleerd. Hoe werd tot nu toe geëvalueerd? Wat zijn evaluatiecriteria waaraan OverKop-huizen in de toekomst zullen moeten voldoen? We zijn blij te lezen dat ontmoeting en verbinding een doel op zich zijn van de OverKop-huizen. We pleiten er dan ook voor om niet voor output- of *outcome*- financiering te kiezen, zoals bijvoorbeeld vaak wordt toegepast bij grote tenderopdrachten die de overheid uitschrijft. Dit type praktijken heeft behoefte aan een ander soort evaluatie die vooral menselijke relaties beoordeelt, wat nooit rechtstreeks kan worden gelinkt aan het al dan niet ontvangen van een subsidie.

Betrek ook jongeren bij de evaluatie. Participatie staat tenslotte centraal en hun ervaring is bepalend voor het succes van een OverKop-huis.

- 100 000 euro per OverKop-huis is een te klein budget. Zorg ervoor dat projecten worden geselecteerd die door hun manier van werken of potentieel toch resultaten kunnen boeken. Moedig lokale besturen aan tot cofinanciering.
- Maak de regels rond cofinanciering glashelder zodat daarover geen verwarring kan ontstaan.

We zijn blij met de financiële impuls, maar 100 000 euro is niet genoeg om de bestaande uitdagingen aan te pakken. Ter illustratie: OverKop Gent heeft reële kosten van 250 000 euro per jaar. En ook zij moeten creatieve oplossingen zoeken voor wie al dan niet op de payroll staat, de te huren locatie etc. We vragen ons als Vlaamse Jeugdraad dan ook af hoe er gegarandeerd kan worden dat de toegekende middelen zullen volstaan om daadwerkelijk iets te doen. Moet er bij de indiening van de projecten al duidelijkheid zijn over de inbreng van bijvoorbeeld lokale besturen? Dat lijkt ons weinig realistisch, aangezien de budgetten op lokaal niveau eind 2020 werden goedgekeurd en er toen nog geen sprake was van deze projectoproep. Cofinanciering vanuit de lokale besturen is anderzijds wel wenselijk.

Daarnaast is er nood aan transparantie over hoe de verschillende middelen zullen worden aangewend welk deel is voor meer jeugdwerkeraanbod en welk deel specifiek voor jeugdhulp? Ook is er nood aan duidelijkheid over de regels rond cofinanciering, waarmee we geen oproep doen naar meer regels. Indieners voor de projectoproep moeten van tevoren een goede inschatting kunnen maken. Bijvoorbeeld wanneer het OverKop-huis zou worden geënt op een vrijetijdswerking die al bestaat en deels gefinancierd wordt door het Departement Jeugd en door lokale besturen.

We zijn benieuwd hoe de OverKop-huizen zullen worden verduurzaamd om zo een langetermijninjectie te voorzien voor preventie en eerstelijns hulp.

Zorg ervoor dat de genoemde partners zoals lokale besturen, jeugdwerk, CAW's, CLB's, 1Gezin1Plan op voorhand en via verschillende wegen op de hoogte zijn van de aankomende projectoproep. Geef indien mogelijk voor 1Gezin1Plan ook een contactpersoon met wie geïnteresseerde indieners contact kunnen opnemen.

Om een dergelijke projectoproep binnen de voorziene termijn te doen slagen is het onontbeerlijk om de verschillende soorten partners van bij de bekendmaking mee te hebben. Zo vragen we ons af of de projectoproep al voldoende is gecommuniceerd aan de lokale besturen, de CAW's, CLB's. Is het mogelijk om per 1Gezin1Plan-regio een contactpersoon op te geven? De tijdspanne is voor geïnteresseerden kort om een projectaanvraag in te dienen. Hoe meer informatie kan worden meegegeven, hoe minder het zal meespelen dat alleen wie al contacten heeft kans maakt.

- Sta toe dat het eerste projectjaar voor nieuwe OverKop-huizen nog een ontwikkelingsjaar is. Dat jaar is nodig om de dienstverlening op punt te stellen, jongeren en partners te betrekken, cofinanciering te zoeken, een geschikte locatie te vinden.
- Zorg ervoor dat jongeren van meet af aan mee aan tafel zitten. Een eerste stap om dat te verwezenlijken is door lokale jeugdleden en jeugdwerk op de hoogte te stellen van deze projectoproep.

De huidige OverKop-huizen hebben tijd gehad om te starten, hun werking uit te bouwen, de juiste partners te zoeken, jongeren te betrekken, zichzelf lokaal te verankeren etc. Voor de nieuwe kandidaat-OverKop-huizen laat de termijn van de projectoproep niet toe om nu al alles tot in de puntjes uit te klaren met lokale besturen en partners. Sta toe dat het eerste projectjaar wordt ingeschreven als ontwikkelingsjaar waarbij er gewerkt kan worden aan het participatieve opzet met jongeren, de lokale inbedding, de zoektocht naar partners (breder dan de 'usual suspects'), cofinanciering, een geschikte locatie etc. Voor participatie van jongeren op lokaal niveau is samenwerking met de lokale jeugdleden essentieel. Als zij daar draagkracht voor hebben tenminste. De projectoproep kan daarom ook beter naar alle lokale jeugdleden worden verspreid.

1.3 Aandachtspunten voor de projectoproep 'Huizen van het Kind'

We zijn blij te lezen dat de Huizen van het Kind ook een financiële impuls zullen krijgen om hun werkingen verder uit te bouwen. Een deel van wat we hierboven vermelden voor de OverKopHuizen is ook van toepassing op de Huizen van het Kind. Zo moeten kinderen en jongeren onder de 18 jaar ook kunnen participeren in besluitvorming hier rond en is een implicatie van lokale jeugdleden dus essentieel. We maken ook nog enkele andere kanttekeningen.

Ondersteun lokale besturen niet alleen met middelen, maar ook met competenties en visie over de aanpak van problemen als kinderarmoede. Moedig ook gemeentes die hier nog niet ver in staan aan om in te tekenen op de projectoproep.

In ons advies 'Mondmaskers en megafoons'³ benadrukten we het al. Armoede en hoe ermee om te gaan, bijvoorbeeld via preventieve gezinsondersteuning, kan niet alleen aan lokale besturen worden overgelaten. Vlaanderen moet de coördinatie ervan in handen houden. Er zijn lokale besturen die er al heel wat ervaring over hebben opgebouwd, maar er zijn ook lokale besturen die veel te weinig doen. Als kind zou het niet mogen uitmaken in welke gemeente je opgroeit. Lokale besturen geven zelf aan dat ze de nodige competenties, kaders en modellen missen om dat beleid vorm te geven en de regierol op te nemen. De Vlaamse overheid kan op dat vlak de lokale besturen sterker ondersteunen. Een financiële impuls is goed, maar lost niet alles op, bijvoorbeeld het gebrek aan de nodige competenties en visie. Bij deze projectoproep specifiek vragen we ons dan ook af hoe ervoor zal worden gezorgd dat de extra middelen niet naar de twintig beste leerlingen gaan. Hoe wil de minister de gemeentes, ook diegene die geen interesse of ervaring hebben, aansporen om er echt werk van te maken en op een structurele manier problemen als kinderarmoede aan te pakken?

Stimuleer de Huizen van het Kind om ook kansengroepen en jonge nieuwkomers actief toe te leiden naar het lokale vrijetijdsaanbod.

Stimuleer andere beleidsdomeinen om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier ook budgetten voor vrij te maken.

Huizen van het Kind werken op kruispunten tussen welzijn en andere beleidsdomeinen als vrije tijd, integratie en inburgering, werk. De Vlaamse Jeugdraad schreef in 2018 het advies 'Vrije tijd voor jonge nieuwkomers'⁴ waarin we pleiten voor het belang van oriëntatie van jonge nieuwkomers naar het lokale vrijetijdsaanbod. Huizen van het Kind kunnen hierin een hefboom zijn en zouden ook een coördinerende rol kunnen spelen om jonge nieuwkomers naar vrijetijdsactiviteiten toe te leiden. Dat kan in de projectoproep ook exemplarisch vermeld of aangemoedigd worden.

Maar ook bijvoorbeeld cultuurparticipatie zou hieraan kunnen worden gelinkt. Stimuleer andere beleidsdomeinen dan ook verder om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier budgetten voor vrij te maken.

³ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/mondmaskers-en-megafonen-onze-stem-gaat-niet-meer-in-lockdown>

⁴ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/recht-op-vrije-tijd-voor-jonge-nieuwkomers>

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

Brussel, 14 januari 2021

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de financiering
van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

Adviesvraag Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

Adviesvrager Wouter Beke - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Ontvangst adviesvraag 9 december 2020

Adviestermijn 40 dagen

Decretale opdracht adviesfunctie

Goedkeuring kamer Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn - 14 januari 2021, bij meerderheid 20 leden stemden voor. Eén lid heeft zich onthouden. Er waren geen tegenstemmen.

Contactpersoon Barbara Krekels – bkrekels@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Advies	4
1 Algemene appreciatie.....	4
2 Aanbevelingen	4
2.1 Visieontwikkeling over het aanbod pgo.....	4
2.2 Doelgroepen.....	5
2.3 Doelstellingen	6
2.4 Regierol lokaal bestuur	9
2.5 Projectoproep, selectie en opvolging van de projecten	10
2.6 Bescheiden budgetten en structurele verankering	12
2.7 ... nog enkele punctuele vragen	13

Advies

Situering

Op 9 december 2020 ontving de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna de raad) een adviesvraag van Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en armoedebestrijding, Wouter Beke, over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning (pgo). De adviesvraag is binnen de raad behandeld door de Kamer Gezin en Jongerenwelzijn. Het advies werd bij meerderheid goedgekeurd op 14 januari 2021. 20 leden stemden voor. Eén lid heeft zich onthouden. Er waren geen tegenstemmen.

1 Algemene appreciatie

De minister toont met dit ontwerp van besluit de ambitie om de Huizen van het Kind te versterken en de OverKophuizen verder te ontwikkelen en structureel in te bedden. Door de financiering in te zetten op vernieuwend aanbod met nadruk op participatie, laagdrempeligheid, buurtgerichtheid en integrale samenwerking, worden bescheiden maar belangrijke stappen gezet in de richting van 'integrale zorg en ondersteuning'¹. Dit is absoluut de weg te gaan voor de toekomst. De raad is dit initiatief dan ook bijzonder genegen.

Evenwel wil de raad in dit advies nog om een paar verduidelijkingen vragen en een aantal bedenkingen en aanbevelingen formuleren.

2 Aanbevelingen

2.1 Visieontwikkeling over het aanbod pgo

Vooraf stelt de raad dat het zeer zinvol zou zijn om een ruimere oefening rond visieontwikkeling en organisatie van het aanbod preventieve gezinsondersteuning op te starten, waarin zowel professionele als vrijwillige preventieve gezinsondersteuning betrokken wordt.

Samenwerking is erg belangrijk voor het bereiken van de doelstellingen rond preventieve gezinsondersteuning. Niet alleen verschillende regelgeving kan daarbij een hinderpaal zijn, vaak is het ook een andere visie op zorg en ondersteuning en een andere kijk op de relatie met gezinnen en jongeren als gebruiker van het aanbod die de samenwerking bemoeilijkt. Er zal sterk moeten worden ingezet op een gemeenschappelijke benadering om deze verschillen te overstijgen zonder dat de betrokken partners daarom hun eigenheid verliezen.

▀ Voorzie een ruimere oefening rond visieontwikkeling en organisatie van het aanbod preventieve gezinsondersteuning.

¹ SAR WGG, 7 december 2012, Visienota Integrale Zorg en Ondersteuning

2.2 Doelgroepen

Kinderen en jongeren en hun gezinnen

De sterkte van dit besluit is dat er zowel wordt gefocust op ouders en kinderen (via de Huizen van het Kind) als op jongeren (via de OverKophuizen)

- Het vernieuwend aanbod in de Huizen van het Kind sluit aan bij een breder gezinsperspectief. De vragen van gezinnen beperken zich immers niet tot opvoeding en ontwikkeling, ze hebben betrekking op alle levensdomeinen die de context bepalen waarin gezinnen leven en kinderen opgroeien.
- Ook voor jongeren moet het vernieuwend aanbod breed en laagdrempelig worden opgevat. Er is vandaag een grote nood aan heel laagdrempelige hulpverlening voor jongeren waarbij jongeren ook 'anoniem' kunnen blijven en er niet meteen een 'dossier' wordt gestart. Deze hulpverlening moet ook gratis zijn. Het OverKophuis moet een echt inloophuis zijn voor jongeren dat samenwerkt met partners die jongeren breed kunnen bereiken. Dit wordt daarom best uitgebouwd via een nauwe samenwerking tussen de jeugdhulp en het jeugdwerk.

De raad meent dat het zinvol is om, op plaatsen waar beiden aanwezig zijn, ook de samenwerking tussen de Huizen van het Kind en de OverKophuizen te stimuleren, zeker omdat de Huizen van het Kind ouders én kinderen tot 18 jaar als doelgroep hebben. De raad gelooft dat er zo belangrijke kruisbestuivingen kunnen plaatsvinden. Voor de Huizen van het Kind kan het mogelijk maken om ook de doelgroep van jongeren meer te betrekken in hun werking en voor de (op te richten) OverKophuizen kan het de lokale inbedding faciliteren. Als voorbeeld zouden de Huizen van het Kind ook een actieve rol kunnen spelen in het toeleiden van kansengroepen en jonge nieuwkomers naar het lokale vrijetijdsaanbod en de OverKophuizen².

In het aanbod van de Huizen van het Kind moet er ook voldoende aandacht blijven voor oudere kinderen in gezinnen. Zeker ook omdat er niet overal OverKophuizen zullen aanwezig zijn. Ook voor oudere kinderen in gezinnen kan immers nog preventief gewerkt worden. In veel gezinnen, bijvoorbeeld grote of nieuw samengestelde gezinnen, ligt de leeftijd van kinderen verder uit elkaar. Bovendien meent de raad dat ook relatie-ondersteuning of bemiddeling bij echtscheiding op één of andere manier verbonden moeten kunnen worden met het aanbod. De ondersteuning van ouders als partners draagt bij tot de zelfredzaamheid van gezinnen. Vanuit kind-perspectief is een conflictueuze thuissituatie een belangrijk aandachtspunt.

De raad is daarnaast opgetogen met de aandacht voor kinderen met specifieke zorgnoden en vraagt om dit zo breed mogelijk in te vullen. De noden van deze kinderen situeren zich bij uitstek op meerdere levensdomeinen (opvang, onderwijs, gezondheid, vrije tijd, mobiliteit, wonen, financiële ondersteuning).

De raad vraagt om, naast de inzet op professionele zorg en ondersteuning, ook voldoende te blijven inzetten op het ondersteunen van vrijwilligers die preventieve gezinsondersteuning aan huis bieden.

² Cfr. <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/recht-op-vrije-tijd-voor-jonge-nieuwkomers>

-
- Stimuleer de samenwerking tussen de Huizen van het Kind en de OverKophuizen, waar mogelijk
 - Zet in op een goede samenwerking tussen jeugdwerk en jeugdhulp bij de uitbouw van de OverKophuizen
 - Hou voldoende aandacht voor oudere kinderen in gezinnen in het aanbod van de Huizen van het Kind
 - Ondersteun de vrijwilligerswerking binnen de preventieve gezinsondersteuning
-

Kwetsbare gezinnen

In de algemene toelichting in de Bisnota wordt verwezen naar de beleidsnota 2019-2024 Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Daarin staat volgende actie onder de operationele doelstelling 2.1.2: *“We bestendigen de subsidies aan laagdrempelige vernieuwende en verbrede initiatieven binnen preventieve gezinsondersteuning, samen met en voor gezinnen in armoede met het oog op structurele kinderarmoedebestrijding. Deze projecten zetten in op de ondersteuning van aanstaande en jonge gezinnen bij de realisatie van grondrechten op een manier die gezinnen tot zelfredzaamheid leidt”*

De raad ondersteunt de focus op kwetsbare gezinnen en rekent erop dat het streven ‘samen met en voor gezinnen in armoede’ omgezet wordt in echte participatie van onderuit om aan te sluiten bij de noden van gezinnen.

De raad onderschrijft dat de realisatie van grondrechten van jonge en aanstaande gezinnen essentieel is, maar merkt op dat het stimuleren van zelfredzaamheid niet enkel om preventieve ondersteuning vraagt, maar ook om structurele maatregelen en de automatische toekenning van rechten.

De Vlaamse overheid heeft ervoor gekozen om de armoedebestrijding aan de lokale regie toe te vertrouwen. Zonder het belang van het lokale niveau voor armoedebestrijding te onderschatten, stelt de raad toch dat het structureel bestrijden van armoede vaak het lokale niveau overstijgt. Om de armoedeproblematiek aan te pakken, moet een goede balans tussen de lokale verantwoordelijkheid en de Vlaamse verantwoordelijkheid gezocht worden.

-
- Zoek een goede balans tussen de lokale verantwoordelijkheid en de Vlaamse verantwoordelijkheid om de armoedeproblematiek structureel aan te pakken
 - Stimuleer zelfredzaamheid niet enkel via preventieve ondersteuning, maar ook via structurele maatregelen en automatische toekenning van rechten
-

2.3 Doelstellingen

Vernieuwend aanbod

De raad heeft vragen over de invulling van het begrip vernieuwend aanbod. Het blijft nogal vaag. Is het aanbod vernieuwend wanneer er wordt samengewerkt met andere partners? Of moet het aanbod op zichzelf vernieuwend zijn en wat houdt dit dan precies in?

- Zo worden bijvoorbeeld verschillende ‘vernieuwende’ doelstellingen voor de Huizen van het Kind al door andere actoren opgenomen die al dan niet deel uitmaken van deze Huizen van het Kind, zoals bijvoorbeeld de KOALA-projecten (link met kinderopvang) of ‘spel en ontmoeting’ georganiseerd vanuit de inloopteams. Dit zijn methodieken die goed

werken. Het lijkt de raad dan ook verkiesbaar deze te honoreren en er nog meer op in te zetten.

- Ook in de werking van de OverKop huizen is er sprake van samenwerking of partnerschap met andere actoren die al op één of meerdere van de vermelde doelstellingen inzetten (bv. buurtopbouwwerk, IJH, jeugd welzijns werk). Bepaalde informele doelen van het OverKop huis sluiten immers nauw aan bij wat het jeugdwerk ook doet. In wat verschilt het OverKop huis dan precies van reeds bestaande initiatieven binnen het jeugdwerk? Het kan niet de bedoeling zijn dat er een spanningsveld ontstaat tussen deze bestaande initiatieven (inloophuizen e.d.) enerzijds en de nieuwe OverKop huizen anderzijds. Ook hier lijkt het de raad belangrijk om, goed werkende, bestaande initiatieven te honoreren en er verder op in te zetten.

De raad vraagt hoe het voorliggende besluit zich hier tegenover verhoudt. Voor de raad is het in iedere geval belangrijk dat bij de uitrol van vernieuwend aanbod ook bekeken wordt of het bestaande aanbod al voldoende is uitgebouwd en dat, waar nodig, het bestaande, goed werkende, aanbod verder wordt uitgebouwd, eerder dan nieuw aanbod te ontwikkelen.

■ Verduidelijk het begrip vernieuwend aanbod.

■ Bekijk bij de uitrol van vernieuwend aanbod ook of het bestaande aanbod al voldoende is uitgebouwd en bouw het - goed werkende - bestaande aanbod verder uit.

Samenwerking met andere beleidsdomeinen en cofinanciering

De raad vindt het heel positief dat dit besluit de ambitie toont om de andere beleidsdomeinen actief te betrekken. Op deze manier kunnen we het concept van 'health and welbeing in all policies' realiseren.

Het besluit neemt ook de doelstellingen van andere beleidsdomeinen mee en integreert ze. Bovendien zal het - omdat de middelen beperkt zijn - ook heel erg belangrijk zijn dat het vernieuwend aanbod mee door andere beleidsdomeinen wordt gefinancierd zoals bepaald in artikel 2 van het besluit.

De raad leest in de bisnota op pagina 5 en 6 dat *de andere beleidsdomeinen worden uitgenodigd om vanuit hun eigen doelstellingen mee te werken en/of mee te investeren in het vernieuwend aanbod. De inzet op gecombineerde doelstellingen kan interessant zijn voor (lokale partners binnen) andere beleidsdomeinen om mee te investeren in het aanbod en om op die manier hun eigen doelstellingen te realiseren [] Daarbij zullen de projecten nog aan kracht winnen als naast het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ook andere betrokken beleidsdomeinen bijdragen tot de financiering.*

- Deze beschrijvingen lijken de raad eerder een "vrijblijvende uitnodiging". Dit zal minder succes hebben dan structurele afspraken tussen de verschillende beleidsdomeinen. Ondertussen leest de raad in de voorlopige projectoproep van de Huizen van het Kind dat er een cofinanciering wordt opgezet vanuit het beleidsdomein integratie en inburgering. Daarom zullen minstens 8 van de 24 subsidies naar een projectvoorstel gaan dat inzet op de doelstelling integratie en inburgering.

De raad vraagt zich af in welke mate er al met de ministers en entiteiten van de andere beleidsdomeinen werd overlegd. Zitten er al andere engagementen in de pijplijn? Kan de minister de raad informeren over hoe concreet deze voorstellen tot samenwerking al zijn? Het

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de financiering
van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

is voor de raad immers essentieel dat hiervan actief werk gemaakt wordt, anders dreigen deze zeer zinvolle samenwerkingen een lege doos te worden

- De raad merkt ook op dat het vernieuwend aanbod betekent dat de middelen voor preventieve gezinsondersteuning veel breder worden ingezet, ook voor levensdomeinen waar nu al andere financieringsbronnen voor zijn. Wanneer er gesproken wordt over cofinanciering, mag dit op langere termijn zeker niet leiden tot een daling van de middelen van andere financieringsstromen voor dat specifieke aanbod. De raad dringt er dan ook op aan om de regels rond cofinanciering glashelder te maken zodat er geen verwarring kan ontstaan.
- Hoewel de raad een bredere werking van de Huizen van het Kind als positief beoordeelt, moet er toch over gewaakt worden dat de initiële opdracht rond opvoeden en opgroeien voorop blijft staan. Dat betekent dat deze niet ondergesneeuwd mag geraken door doelstellingen van andere beleidsdomeinen. Het is essentieel om bij de samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen telkens van de noden van de doelgroepen te vertrekken en uit te gaan van de gelijkwaardigheid van de verschillende domeinen. Verschillende beleidsdomeinen kunnen van elkaar leren en samen een passend aanbod uitbouwen.

Als voorbeeld verwijst de raad naar de doelstelling Opvang en Onderwijs onder de Huizen van het Kind. Er wordt in de Bisnota een passage uit de Beleids- en Begrotings- Toelichting herhaald: *We bouwen kinderopvang verder uit tot kwaliteitsvolle basisvoorzieningen waarin alle jonge kinderen tot volle ontplooiing kunnen komen en zoeken daarbij ook aansluiting bij de ontwikkelingsdoelen van het kleuteronderwijs.* Deze passage is erg eenzijdig geschreven. Ze doet uitschijnen dat kinderopvang moet vastklikken op de doelstellingen vanuit onderwijs, terwijl een gelijkwaardigheid hier toch belangrijk is. Gelijkwaardigheid moet het uitgangspunt zijn in de uitrol van het vernieuwende aanbod preventieve gezinsondersteuning.

-
- Betrek andere beleidsdomeinen actief bij de samenwerking binnen het vernieuwend aanbod preventieve gezinsondersteuning en verzeker de cofinanciering
 - Maak de regels rond cofinanciering glashelder zodat er geen verwarring kan ontstaan
 - Vertrek bij de samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen telkens van de noden van de doelgroepen en stimuleer een echte gelijkwaardigheid tussen de verschillende domeinen
-

Gespecialiseerde zorg en ondersteuning integreren

In het besluit wordt voorzien dat het OverKophuis, indien nodig, actief moet bijschakelen naar meer gespecialiseerde dienstverlening op het domein van mentaal welzijn of op de andere levensdomeinen die bijdragen tot actieve participatie aan de samenleving (artikel 14, 4°). De bisnota stelt dat die ondersteuning zich bij voorkeur onder hetzelfde dak situeert, of de doorverwijzing moet voor de jongere minstens natuurlijk aanvoelen.

Dit is een goede zaak met het oog op integrale zorg en ondersteuning, maar aan outreachend werken hangt onvermijdelijk een kostenplaatje vast. Zorg en ondersteuning bieden op vindplaatsen is tijdsintensiever en duurder dan zorg en ondersteuning die plaatsvindt in de gespecialiseerde centra zelf. De raad vraagt dan ook om de nodige budgettaire middelen te koppelen aan deze opdrachten.

In de bisnota wordt er naar de centra geestelijke gezondheidszorg verwezen. Ze worden echter niet helemaal juist gepositioneerd. CGG's vormen geen basisaanbod in de eerstelijns, maar

hebben een gespecialiseerd aanbod in de tweede lijn. Op twee plaatsen in de bisnota doet de raad een tekstsuggestie om foute positionering te vermijden:

- Op pagina 13, voorlaatste alinea “Het gaat hier dan bijvoorbeeld om aanbod in de eerste lijn, zoals consulten uitgevoerd door een jeugdgezondheidsarts, een psycholoog, een centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW), een CLB of een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG)” het onderlijnde vervangen door *of een aanbod van de ambulante specialiseerde GGZ (CGG)*
- Op pagina 13, laatste alinea “Wat geestelijke gezondheidsbevordering en -zorg betreft, wordt daarbij gedacht aan de Netwerken Geestelijke Gezondheid Kinderen en Jongeren, de Netwerken Geestelijke Gezondheid Volwassenen of de CGG’s” het onderlijnde schrappen, vervangen door een nieuwe zin: *CGG’s kunnen vanuit beide GGZ-netwerken een belangrijke verbindingsrol opnemen*

-
- Koppel de nodige budgettaire middelen aan de opdracht om outreachend te werken
 - Positioneer de CGG’s op de juiste manier. CGG’s vormen geen basisaanbod in de eerste lijn, maar hebben een gespecialiseerd aanbod in de tweede lijn
-

2.4 Regierol lokaal bestuur

De Bisnota stelt op pagina 4: *Het versterken en uitbouwen van de Huizen van het Kind en de Overkophuizen gebeurt in afstemming en samenwerking met de lokale besturen die onder andere een regierol uitoefenen op vlak van lokaal sociaal beleid.* Verder wordt er op pagina 4 ook verwezen naar het Vlaams Regeerakkoord voor armoedebestrijding: *Op dit moment wordt een gezin in armoede vaak geholpen door diverse partners, die samen vaak het bos door de bomen niet meer zien. Om deze versnippering tegen te gaan zal Vlaanderen lokale besturen ondersteunen om via het principe van één lokale gezinscoach een intensieve begeleiding op maat te voorzien, waarbij een ketenaanpak met alle betrokken partners voorop staat, die gezinnen op alle levensdomeinen vooruit helpt. De lokale besturen krijgen hiervoor de regiefunctie*

- Het is evident dat het lokale bestuur een belangrijke actor is bij de verdere ontwikkeling van de preventieve gezinsondersteuning. Tegelijk is tijdens deze coronacrisis toch gebleken dat niet alle lokale besturen al even ervaren en bedreven zijn in het samenbrengen van verschillende partners uit diverse domeinen. Voor de Huizen van het Kind vraagt de raad zich af hoe de minister ook de gemeenten die nog niet zo ver staan zal motiveren om in te tekenen. De lokale besturen moeten gestimuleerd worden om de huizen van het Kind financieel beter te ondersteunen en ook middelen te voorzien voor deze projecten.
- Het is belangrijk dat ervaringen van proeftuinen rond ‘buurtgerichte netwerken’ worden meegenomen. Dit kan lokale besturen helpen om verder te kijken dan de ‘gewoonlijke partners’ om mee samen te werken.
- Lokale gezinscoaches kunnen kwetsbare gezinnen versterken, maar mogen geen alibi zijn om structurele problemen af te wentelen op gezinnen. In de beleidsnota onderwijs staat bijvoorbeeld dat gezinscoaches ouders moeten begeleiden bij onbetaalde schoolfacturen, terwijl er geen structurele voorstellen in de nota staan om betaalbaar onderwijs te garanderen.

-
- Stimuleer de lokale besturen om de Huizen van het Kind financieel beter te ondersteunen en ook middelen ter beschikking te stellen voor de projecten vernieuwend aanbod
 - Neem de ervaringen van proeftuinen rond 'buurtgerichte netwerken' mee
 - Garandeer dat lokale gezinscoaches niet gebruikt worden om problemen op te vangen die structureel aangepakt moeten worden
-

2.5 Projectoproep, selectie en opvolging van de projecten

Projectoproep

De raad vraagt dat de administratieve last voor het indienen, opvolgen en evalueren van een project in verhouding staat tot de voorziene middelen. Ook omdat het beleidsvoerend vermogen van de initiatieven die in aanmerking komen sterk kan verschillen, roept de raad op om bij de projectoproep zelf te bewaken dat deze niet te hoogdrempelig is. Als de belasting om een aanvraag te doen te groot is, zullen enkel de initiatieven die nu reeds een goed beleidsvoerend vermogen hebben erin slagen een goede projectaanvraag te doen en dus aanspraak maken op de middelen.

De raad merkt ook op dat de uitbetaling van de subsidie zoals nu vastgelegd in de voorlopige oproepen, toch wel een grote prefinanciering van de initiatieven verwacht. Kleinere initiatieven hebben misschien niet die financiële slagkracht. De raad vraagt of hieraan niet kan verholpen worden.

Er moet voldoende tijd worden voorzien tussen de lancering van de projectoproep en de indiening. In beide vormen van vernieuwend aanbod is netwerkvorming en het maken van afspraken met (verplichte) partners terecht ingeschreven. Dit vraagt echter voldoende tijd om tot deze afspraken te komen. De raad vraagt dat er voldoende tijd wordt voorzien tussen de oproep en het indienen ervan (minstens twee maanden), om de dialoog grondig te kunnen aangaan.

De raad vraagt dan ook om alle genoemde partners in het besluit snel mee op de hoogte te brengen van de aankomende projectoproepen, zodat ze zich tijdig kunnen organiseren. Het is immers niet goed dat enkel wie de juiste contacten al heeft, een kans maakt.

-
- Zorg ervoor dat de administratieve last voor het indienen, opvolgen en evalueren van een project in verhouding staat tot de voorziene middelen
 - Voorzie voldoende tijd (minstens twee maanden) tussen de lancering van de projectoproep en de indiening
-

Heldere criteria

De parameters voor het bepalen van de gemeenten die in aanmerking komen om projecten in te dienen, moeten duidelijk en helder in de projectoproep vermeld worden.

De raad vraagt daarnaast om meer transparantie te brengen over de procedure van het agentschap bij de toekenning van de subsidies. De raad vraagt om de toekenningsprocedure en de criteria voor een positieve beoordeling van een projectaanvraag duidelijk toe te lichten in de projectoproep.

- Van de criteria voor de toekenning van subsidies, is in de bisnota en het voorliggend besluit, voorlopig enkel de algemene bepaling "minstens één per provincie" vermeld. Dit

is een lineaire verdeelsleutel die geen rekening houdt met de grootte van de stad, de inzet die reeds gebeurt in de Huizen van het Kind, bestaande OverKophuizen en andere aanbods vormen, lokale noden, De raad vraagt een voldoende evenredige verdeling over de provincies, afgestemd op de noden. Daarom zou de raad dit criterium willen aangevuld zien met 'in functie van de noden

- De raad vindt het een goede zaak dat bekeken wordt of de lokale besturen de Overkophuizen ook financieel kunnen ondersteunen vanuit hun middelen. Dit mag evenwel niet doorslaggevend zijn bij de criteria voor het toekennen van projecten. Dit houdt immers het risico in dat bepaalde regio's waar de nood groot is, maar het lokaal bestuur niet wil investeren, uit de boot vallen.

■ Licht de procedure voor de toekenning van de subsidies en de gebruikte criteria voor selectie van de projecten duidelijk toe in de projectoproep

■ Zorg daarbij voor een voldoende evenredige verdeling over de provincies afgestemd op de noden

Opvolging van de projecten

Artikel 17 bepaalt dat de Huizen van het Kind en de OverKophuizen, in overleg met relevante partners, een zelfevaluatie moeten maken. De raad vraagt zich af of er al voldoende tools zijn voor zelfevaluatie

- De bisnota stelt dat output en outcome belangrijke factoren zijn in de zelfevaluatie. De raad denkt dat voor de evaluatie van de Overkophuizen daarnaast ook andere criteria nodig zijn die het vrijwillig en vrijblijvend karakter van de werkingen kunnen waarborgen. De specifieke doelstellingen van de OverKophuizen, nl ontmoeting, verbinding en verbreden van netwerken van jongeren, zijn immers wat moeilijker in output en outcome indicatoren te vatten. De raad vraagt om de tools en de evaluatiecriteria aan te passen in functie van de doelstellingen van de projecten.
- De raad is tevreden dat participatie centraal staat in de projecten vernieuwend aanbod. Die participatie moet een plaats krijgen van bij de projectoproep, over de uitrol van het project tot aan de evaluatie.
 - De raad is tevreden te lezen dat het perspectief van ouders en gezinnen duidelijk in de voorlopige projectoproep van de Huizen van Kind staat, maar rekent er wel op dat dit niet pro forma maar echt participatief wordt uitgewerkt.
 - Voor de OverKophuizen is het zinvol om ook de lokale jeugdleden te betrekken.
- Er wordt een overkoepelend lerend netwerk voorzien waaraan de verschillende projecten van OverKophuizen moeten deelnemen.
 - Het is goed dat er wordt gezocht naar verbinding tussen de OverKophuizen, maar mét respect voor de eigenheid van ieder OverKophuis. Elk OverKophuis moet immers kunnen inspelen op de lokale context. Het zou ook nuttig zijn om evaluatie van de pioniers naar aanleiding van de projectoproep alvast publiek te maken zodat hier door anderen van geleerd kan worden.
 - Het lijkt de raad goed dat ook de Huizen van het Kind tot uitwisseling van de projecten komen en kunnen leren van de opgedane ervaringen. Krijgt dit de vorm van een lerend netwerk zoals ook voorzien wordt voor de OverKophuizen?
- Wordt er ook voorzien dat resultaten van projecten uit het vernieuwend aanbod (zelf-evaluaties) publiek worden gemaakt?

De raad vraagt ten slotte om, met het oog op het beperken van de administratieve lasten voor de projecten, de zelfevaluatie te integreren in de jaarlijkse verslaggeving

-
- Voorzie voldoende tools voor zelfevaluatie
 - Pas de tools en de evaluatiecriteria aan in functie van de doelstellingen van de projecten
 - Integreer de zelfevaluatie in de jaarlijkse verslaggeving
-

2.6 Bescheiden budgetten en structurele verankering

Bescheiden budgetten

Ondanks het goede initiatief blijven de voorziene budgetten voor de uitvoering van dit besluit eerder bescheiden

- Voor de Huizen van het Kind blijven de voorziene middelen en het aantal projecten (per jaar min 20 HvhK op een totaal van 294 Huizen van het Kind) beperkt. Ook de basisfinanciering van de Huizen van het Kind is nog vaak ontoereikend. Deze basisfinanciering varieert enorm tussen de Huizen van het Kind.
- De middelen voor de OverKophuizen zijn iets ruimer om toe te laten dat er nieuwe OverKophuizen worden opgericht. Toch zal het ook hier gaan om kleine initiatieven, die zullen moeten werken met een budget van 100 000 euro. Zonder financiële steun van de lokale overheid of andere inkomsten zullen ze niet levensvatbaar zijn.

De raad vraagt zich nog af waarom de lokale besturen niet als mogelijke cofinancierder worden aangeduid in het besluit. Zelfs wanneer zij al in het netwerk van de Huizen van het Kind betrokken zijn, zij kunnen toch bijkomend bijdragen voor het vernieuwend aanbod? De raad meent dat de lokale besturen gestimuleerd moeten worden om financieel bij te dragen aan de projecten vernieuwend aanbod.

Evaluatie en structurele verankering

De raad meent dat een projectmatige financiering van 3 jaar weliswaar een stap vooruit is, maar betekent natuurlijk nog geen bestendiging. Voor de raad wordt de structurele verankering van de projecten het sluitstuk van dit initiatief van de minister. Het besluit steunt immers op de doelstelling (bisnota p 2) *We bestendigen de subsidies aan laagdrempelige vernieuwende en verbrede initiatieven binnen preventieve gezinsondersteuning*.

De raad vindt dat de finaliteit van de evaluatie erg vaag is gelaten en vraagt om de structurele verankering van de middelen duidelijker als doelstelling naar voor te schuiven.

De raad verwijst ook opnieuw naar zijn oproep om een ruimere oefening rond visieontwikkeling en organisatie van het aanbod preventieve gezinsondersteuning te voorzien.

-
- Laat de lokale besturen toe als cofinancierder van de projecten en stimuleer ze om financieel bij te dragen
 - Benoem in het besluit de structurele verankering van de projecten duidelijker als finaliteit van het vernieuwend aanbod
-

2.7 ... nog enkele punctuele vragen

Artikel 30

Het Huis van het Kind dat de subsidie, vermeld in artikel 2, ontvangt en het OverKopHuis dat de subsidie, vermeld in artikel 10, ontvangt, kunnen op eenvoudig verzoek van het agentschap jaarlijks rapporteren over de aanwending van de subsidie, en over de samenwerking en de werkzaamheden met betrekking tot het vernieuwend aanbod

[]

In geval van cofinanciering door andere subsidierende entiteiten van de Vlaamse overheid, vermeld in artikel 2, tweede lid of artikel 10, tweede lid, wordt de financiële rapportage, vermeld in het eerste lid, alleen aan het agentschap bezorgd

- Gaan andere agentschappen financieren maar ze mogen de financiële rapportage niet krijgen? En wat met de lokale besturen?

Artikel 35

In het luik rond budgettaire impact leest de raad in de bisnota dat de enveloppe voor ancienniteit gelijk blijft maar wel "rechtvaardiger" wordt ingezet

- De raad vraagt wat de impact hiervan zal zijn voor de huidige initiatieven. Er zal immers aanbod bijkomen. Deze operatie wordt als budgetneutraal voor de overheid benoemd, maar dit zal het niet voor de actoren zijn?